Door België toegekende of geweigerde visa

Wie heeft een visum nodig om België binnen te komen? Doorgaans moeten onderdanen van de meeste derde landen over een visum beschikken als ze de Belgische grenzen willen overschrijden. De onderdanen van de landen van de Schengenzone en van de Europese Economische Ruimte daarentegen zijn van die verplichting vrijgesteld. Voor een lijst van derde landen waarvan de onderdanen van de visumplicht vrijgesteld zijn, zie de website van de FOD Binnenlandse Zaken.

Twee types visa verlenen toegang tot het Belgische grondgebied:
- visa **kort verblijf** (visa C) voor een periode van maximaal 90 dagen,
- visa **lang verblijf** (visa D) voor een periode van meer dan 90 dagen.

Opmerkingen over de gegevens

Beperkingen

- Deze gegevens komen uit de visumdatabank van de FOD Buitenlandse Zaken, en zijn dan ook niet representatief voor alle immigranten: personen die van de visumplicht zijn vrijgesteld zijn er niet in opgenomen.
- Er zijn soms meerdere motieven waarom personen migreren. Bij een visumaanvraag wordt één enkel wettelijk motief geregistreerd. De gegevens die hier aan bod komen hebben betrekking op deze wettelijke motieven.
- Het feit dat aan een persoon een visum is uitgereikt biedt geen garantie dat hij het Belgische grondgebied ook effectief heeft betreden. Sommigen halen hun visum nooit af of zullen het nooit gebruiken. De afgifte van een visum betekent evenmin dat de persoon de Belgische grens mag oversteken. Aan de grens wordt er een controle uitgevoerd die soms tot een weigering van effectieve toegang tot het grondgebied kan leiden, ondanks het bezit van een visum (zie analyse verderop in deze katern).
- Aan de hand van deze gegevensbank kunnen statistieken worden opgesteld op basis van het jaar van de visumaanvraag of het jaar van de beslissing. Soms zitten er tussen de indiening van een visumaanvraag en de beslissing meerdere maanden. De aanvragen tijdens een bepaald jaar mogen derhalve niet worden vergeleken met de beslissingen die datzelfde jaar zijn genomen.

Methodologische veranderingen

In de loop van 2021 is de gegevensbank uitgebreid met nieuwe categorieën motieven. Daarenboven heeft Myria dit jaar de categorieën van motieven voor afgifte opnieuw gegroepeerd. Daarom kunnen de categorieën per motief niet worden vergeleken met die uit vorige publicaties van Myria.

Context en beslissingsproces

Visa kort verblijf

In de **Europese Visumcode** zijn de voorwaarden en de procedure vastgelegd voor het uitreiken van dit type visa.

- Deze visa moeten worden toegekend door de lidstaat die de voornaamste reisbestemming van de aanvrager is. Wanneer België evenwel geen diplomatieke vertegenwoordiging heeft in het land van waaruit de aanvrager wil vertrekken, kan een andere lidstaat België vertegenwoordigen en in zijn plaats een geldig visum afgeven, en omgekeerd. Zodra de toegang tot het grondgebied van de Schengenlanden is toegestaan, kan de houder van het visum vrij rondreizen binnen de volledige Schengenzone, tenzij het gaat om een visum met territoriaal beperkte geldigheid.
- Concreet zijn in de hier voorgestelde statistieken de gegevens gebundeld die in de Belgische diplomatieke posten in het buitenland zijn geregistreerd. Voor een kort verblijf worden alleen visa meegeteld **die zijn aangevraagd in een Belgische post, met België als prioritaire bestemming**. Twee categorieën zijn niet in deze cijfers opgenomen:
  - Personen die een visum hebben aangevraagd bij de post van een andere lidstaat (in een land dat geen Belgische post heeft) om een reis te ondernemen met België als prioritaire bestemming.
  - Personen die een visum hebben aangevraagd bij de post van een andere lidstaat met als prioritaire bestemming een ander land dan België maar waarmee toegang tot België mogelijk is.

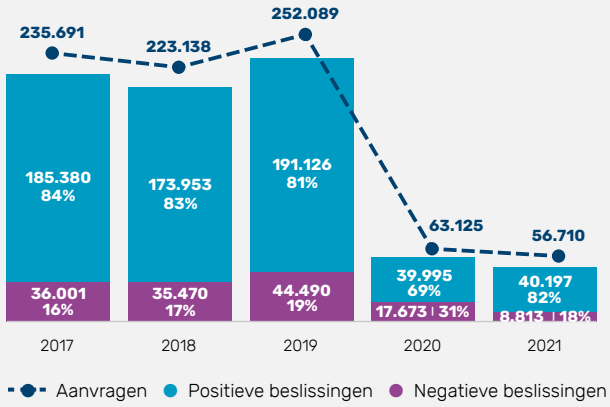
Visa lang verblijf

Deze visa vallen onder de **nationale bevoegdheden** en kunnen bijgevolg alleen worden toegekend door de Belgische diplomatieke en consulaire posten in het buitenland. Aangezien de behandeling van deze visa niet mogelijk is in vertegenwoordiging, wanneer er geen Belgische ambassade of Belgisch consulaat is, moeten de aanvragers zich richten tot de Belgische ambassade of het Belgische consulaat dat bevoegd is voor hun woonplaats, meestal bij de Belgische diplomatieke post van een buurland.

» *Voor meer details over de diplomatieke en consulaire posten die bevoegd zijn voor de toegang tot het Belgische grondgebied: visumbevoegdheid_en_vertegenwoordiging_20190930.pdf (belgium.be)*

Visa kort verblijf 2021 - visa C

Aantal aanvragen en positieve en negatieve beslissingen voor visa kort verblijf

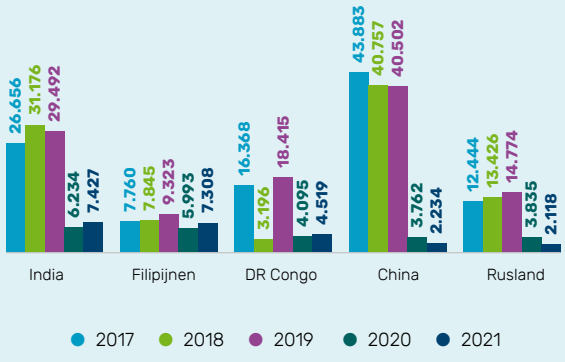
In 2021:

- Werden er **56.710 aanvragen** voor visa kort verblijf ingediend, 11% minder dan in 2020, een jaar waarin het aantal aanvragen heel sterk was gedaald. Ook in 2021 hadden de pandemie en de reisbeperkingen een grote impact op de visa kort verblijf.
- In totaal werden er 49.010 beslissingen genomen, waaronder **40.197 positieve** (82%) en **8.813 negatieve** (18%). Het aandeel positieve beslissingen is sterk gedaald, van 81% in 2019 naar 69% in 2020. In 2021 zat dat aandeel opnieuw ongeveer op het niveau van vóór 2020.

Voornaamste nationaliteiten

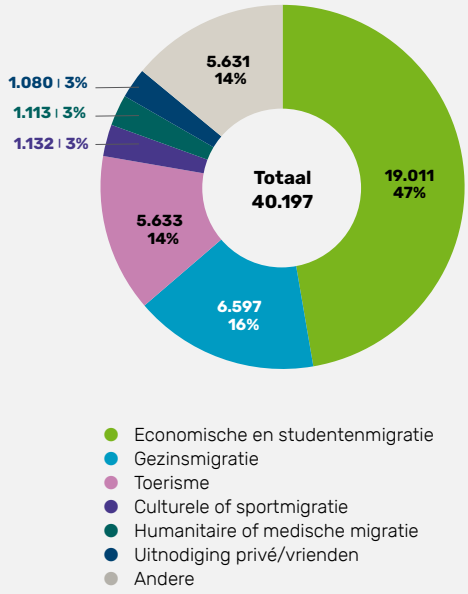
- De **5 voornaamste nationaliteiten** die in 2021 een visum kort verblijf ontvingen zijn **Indiërs**, **Filipijnen**, **Congolezen**, **Chinezen** en **Russen**.
- De impact van de coronaviruspandemie verschilde naargelang van de nationaliteit. Terwijl het aantal visa kort verblijf dat tussen 2020 en 2021 is toegekend stijgt voor Indiërs (+19%), Filipijnen (+22%) en Congolezen (+10%), is er een opvallende daling met 41% bij Chinezen en met 45% bij Russen.
- In 2021 werden in het geval van **Indiërs**, **Filipijnen**, **Chinezen** en **Russen** de meeste visa voor kort verblijf toegekend voor **economische migratie**, terwijl het bij **Congolezen** meestal om **visa voor toerisme** ging.

Top 5 van nationaliteiten die in 2021 een visum kort verblijf ontvingen en evolutie 2017-2021

In 2021 werd bijna de helft van de visa C afgeleverd voor economische migratie en studentenmigratie

Motieven van de in 2021 toegekende visa kort verblijf

In 2021:

- **Economische migratie en studentenmigratie** vormen de voornaamste motieven voor de afgifte van visa kort verblijf (47%). Van deze **19.011** toegekende visa was meer dan de helft bestemd voor zeelieden (9.607 visa) en 9% voor academici/studenten (1.787 visa).
- Daarna volgt **gezinsmigratie** (16%), die tussen 2020 en 2021 is toegenomen (+33%) na de sterke daling tussen 2019 en 2020.
- **Toerisme**, dat in 2019 op de tweede plaats stond, zet zijn scherpe daling voort en is in 2021 nog maar goed voor 14% van de toegekende visa C (tegenover 37% in 2019).

Bron: FOD Buitenlandse Zaken

- Daarna volgen culturele en sportmigratie (3%) en humanitaire en medische migratie (3%). Van de 1.113 visa kort verblijf die werden toegekend voor humanitaire en medische migratie werden er **245** om **humanitaire redenen (22%)** en **868** om **medische redenen (78%)** toegekend.

» *Zie de cijfers over humanitaire visa verderop in deze katern.*

- Daarna volgen de visa in het kader van privé-/vriendschappelijke uitnodigingen (3%) en tot slot diegene die om andere redenen zijn afgegeven. Van de 5.631 visa kort verblijf die om andere redenen werden toegekend, waren er 2.839 in het kader van **luchthaventransit** en 2.271 voor **dienstreizen**.

Contrasterende ontwikkelingen naargelang van het motief

Het aantal afgegeven visa C is tussen 2020 en 2021 gestegen voor economische en studentenmigratie (+16%), gezinsmigratie (+33%) en humanitaire en medische migratie (+99%).
De scherpe daling heeft zich evenwel doorgezet voor visa die in het kader van toerisme zijn afgegeven (-44%). Het aantal visa in het kader van culturele of sportmigratie daalde heel licht (-3%), net als het aantal visa die in het kader van een privé-/vriendschappelijke uitnodiging (-7%) en het aantal visa die om andere redenen (-2%) zijn afgegeven.

Meer weigeringen om humanitaire en medische redenen

Het **aandeel weigeringen** van visa kort verblijf bedroeg 18% in 2021, een cijfer dat evenwel sterk varieert naargelang van het motief voor de afgifte van het visum. Het aandeel weigeringen bedraagt 40% voor humanitaire en medische migratie, 35% voor privé-/vriendschappelijke uitnodigingen, 32% voor gezinsmigratie, 28% voor toerisme en 21% voor culturele en sportmigratie, terwijl het aandeel lager ligt dan het gemiddelde van 18% voor economische en studentenmigratie (8%) en die om andere redenen (6%).

Evolutie 2019-2021 van het aantal toegekende visa kort verblijf afhankelijk van het motief

			Voornaamste nationaliteiten in 2021		% weigeringen in 2021
Economische en studenten-migratie	2019	71.900	Filipijnen	29%	8%
	2020	16.407	India	26%	
	2021	19.011	China	10%	
			Rusland	6%	
			DR Congo	5%	
Gezins-migratie	2019	25.435	India	14%	32%
	2020	4.956	Marokko	9%	
	2021	6.597	DR Congo	9%	
			Rwanda	6%	
			Turkije	5%	
Toerisme	2019	69.953	DR Congo	34%	28%
	2020	10.004	India	11%	
	2021	5.633	Saudi-Arabië	6%	
			Libanon	5%	
			Rwanda	5%	
Culturele of sportmigratie	2019	6.448	Rusland	25%	21%
	2020	1.166	DR Congo	8%	
	2021	1.132	Turkije	8%	
			Rwanda	8%	
			Zuid-Afrika	5%	
Humanitaire en medische migratie	2019	1.768	Algerije	26%	40%
	2020	560	DR Congo	24%	
	2021	1.113	Burundi	7%	
			Rwanda	7%	
			Rusland	6%	
Uitnodiging privé/vrienden	2019	6.593	Thailand	13%	35%
	2020	1.163	Rwanda	11%	
	2021	1.080	India	10%	
			Rusland	8%	
			Zuid-Afrika	6%	
Andere	2019	9.029	Filipijnen	26%	6%
	2020	5.739	DR Congo	13%	
	2021	5.631	India	12%	
			Rwanda	8%	
			Rusland	5%	

Bron: FOD Buitenlandse Zaken

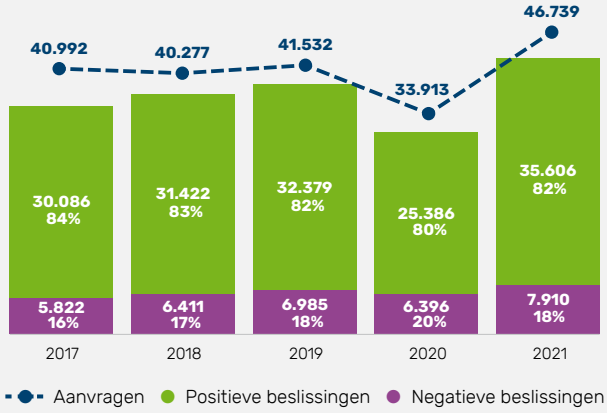
Visa lang verblijf 2021 - visa D

In 2021:

- Zijn er **46.739 aanvragen** voor visa lang verblijf ingediend, 38% meer dan in 2020, een jaar waarin het aantal aanvragen sterk was gedaald. De aantallen liggen in 2021 hoger dan diegene die in 2019 zijn genoteerd, vóór de COVID-19-pandemie.
- In totaal werden er 43.516 beslissingen genomen, waaronder **35.606 positieve** (82%) en **7.910 negatieve** (18%).

Sterke stijging van het aantal aanvragen voor visa lang verblijf in 2021

Aantal aanvragen en positieve en negatieve beslissingen voor visa lang verblijf

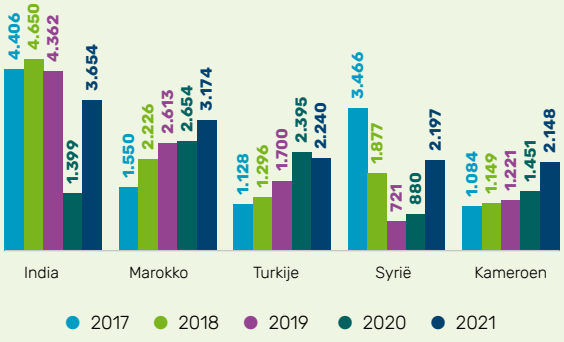
In 2021:

- zijn de meeste visa lang verblijf afgegeven voor gezinsmigratie (43%). Van deze **15.373 visa** waren er **10.255** afgegeven in het kader van gezinshereniging met een onderdaan van een derde land (art. 10), **5.062** in het kader van gezinshereniging met een Belg of een EU-onderdaan (art. 40) en **56** in andere gevallen die te maken hebben met gezinsmigratie (meestal adopties). De visa D voor gezinsmigratie zijn met 30% toegenomen ten opzichte van 2020. In 2021 gingen de meeste naar Marokkanen (12%), Indiërs (10%), Syriërs (7%) en Afghanen (7%).
  » *Zie Katern Recht op een gezinsleven voor meer details over deze cijfers.*
- Studentenmigratie is het op één na meest voorkomende motief voor de afgifte van dit type visum (30%). Ook deze visa zitten sterk in de lift na een felle daling in 2020. Ze zijn meestal afgegeven aan Kameroeners (14%), Chinezen (11%) en Marokkanen (10%).
- Het derde motief voor de afgifte van visa lang verblijf, economische migratie, volgt dezelfde opwaartse trend na een daling in 2020. Ongeveer 1/4e van dit type visum ging naar Indiërs (24%), de voornaamste nationaliteit die deze visa ontvangt, ver voor de Turken (12%), Marokkanen (5%) en Japanners (5%).
- Tussen 2020 en 2021 doet er zich een sterke stijging van de humanitaire migratie voor. Dat type visum lang verblijf is immers sterk in aantal toegenomen, van 701 visa in 2020 naar 1.857 in 2021 (x2.6). Meer dan de helft daarvan ging naar Syriërs (55%) en 27% naar Afghanen.
- De visa lang verblijf voor culturele of sportmigratie zijn tussen 2020 en 2021 (+16%) licht toegenomen. Ze zijn hoofdzakelijk afgeleverd aan onderdanen van Zuid-Afrika (14%), Madagaskar (12%) en de Filipijnen (12%).

Voornaamste nationaliteiten

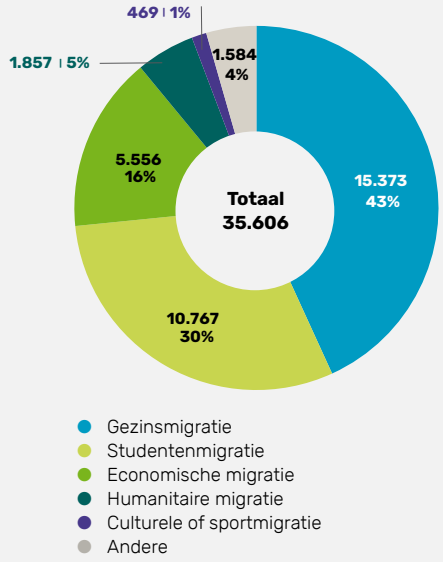
- De **5 voornaamste nationaliteiten** die in 2021 een visum lang verblijf ontvingen waren **Indiërs**, **Marokkanen**, **Turken**, **Syriërs** en **Kameroeners**.
- Opvallend zijn de **sterk verschillende evoluties voor deze 5 nationaliteiten**. Het aantal aan Marokkanen en Kameroeners toegekende visa lang verblijf nam tussen 2017 en 2021 gestaag toe, zonder dat de coronaviruspandemie in 2020 er een impact op had. De aan Indiërs afgegeven visa lang verblijf daarentegen zijn in 2020 heel sterk gedaald, alvorens opnieuw te stijgen tot aantallen die iets lager liggen dan in 2019. De visa voor Turken zijn tussen 2020 en 2021 licht gedaald (-6%), na een constante stijging in de jaren voordien. Het aantal aan Syriërs afgegeven visa is tussen 2020 en 2021 sterk gestegen (x2,5).
- In 2021 ging het bij 42% van de visa lang verblijf die aan Indiërs zijn toegekend om gezinsmigratie, en bij 36% om economische migratie. Ook bij Marokkanen ging het voornamelijk om gezinsmigratie (56%), gevolgd door studentenmigratie (33%). Turken ontvingen voornamelijk visa voor gezinsmigratie (42%), gevolgd door economische migratie (29%), terwijl het bij 50% van de Syriërs ging om visa voor gezinsmigratie en bij 47% om visa voor humanitaire migratie. Bij de meeste van de visa lang verblijf die aan Kameroeners zijn afgegeven ging het om studentenmigratie (69%).

Top 5 van nationaliteiten die in 2021 een visum lang verblijf ontvingen en evolutie 2017-2021

Bron: FOD Buitenlandse Zaken

Motieven van de in 2021 toegekende visa lang verblijf

Net als bij visa C is bij visa D het aandeel weigeringen het grootst bij humanitaire redenen

Visa aan Britten

In 2021 hebben Britten **428 aanvragen** voor visa lang verblijf ingediend, waarvan 38% voor economische migratie en 35% voor gezinsmigratie. Datzelfde jaar zijn er 382 beslissingen ten aanzien van Britten genomen, waaronder 373 positieve en 9 negatieve, een weigeringspercentage van 2% dus.

Aandeel weigeringen

Het aandeel weigeringen van visa lang verblijf bedroeg 18% in 2021, een cijfer dat sterk varieert naargelang van het motief voor de afgifte van het visum. Het aandeel was 2% voor economische migratie, 5% voor culturele of sportmigratie, 25% voor humanitaire migratie, 22% voor studentenmigratie en 21% voor gezinsmigratie (17% voor art. 10 en 28% voor art. 40).

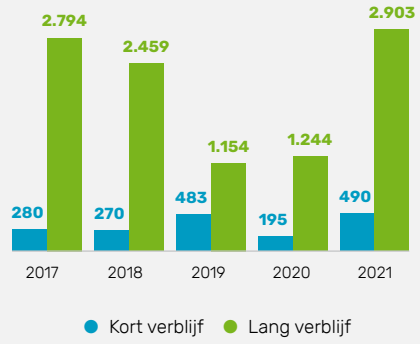
Evolutie 2019-2021 van het aantal toegekende visa lang verblijf afhankelijk van het motief

			Voornaamste nationaliteiten in 2021		% weigeringen in 2021
Gezins-migratie	2019	13.653	Marokko	12%	21%
	2020	11.855	India	10%	
	2021	15.373	Syrië	7%	
			Afghanistan	7%	
			Turkije	6%	
Studenten-migratie	2019	9.707	Kameroen	14%	22%
	2020	6.758	China	11%	
	2021	10.767	Marokko	10%	
			India	6%	
			Turkije	5%	
Economische migratie	2019	5.918	India	24%	2%
	2020	4.501	Turkije	12%	
	2021	5.556	Marokko	5%	
			Japan	5%	
			China	4%	
Humanitaire migratie	2019	912	Syrië	55%	25%
	2020	701	Afghanistan	27%	
	2021	1.857	Palestina	2%	
			Turkije	2%	
			Somalië	2%	
Culturele of sportmigratie	2019	721	Zuid-Afrika	14%	5%
	2020	405	Madagascar	12%	
	2021	469	Filipijnen	12%	
			Verenigde Staten	9%	
			Australië	5%	
Andere	2019	1.468	Rusland	12%	7%
	2020	1.166	Saudi-Arabië	7%	
	2021	1.584	India	6%	
			China	6%	
			Algerije	5%	

Bron: FOD Buitenlandse Zaken

Focus op humanitaire visa

Aanvragen voor humanitaire visa

In 2021 hebben er 3.393 personen een humanitair visum aangevraagd: 490 voor een kort verblijf en 2.903 voor een lang verblijf

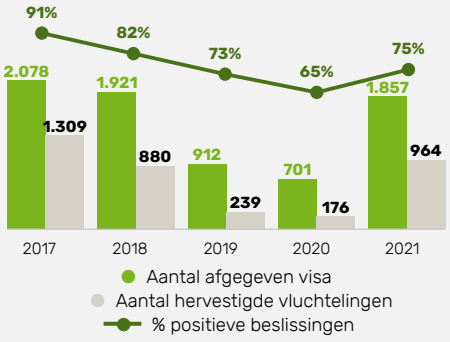
- Dat aantal is tussen 2020 en 2021 met een factor 2,4 toegenomen. Nog nooit was het zo groot.
- Humanitaire visa kunnen worden aangevraagd voor een kort of een lang verblijf en kunnen betrekking hebben op verschillende categorieën personen: hervestigde vluchtelingen, Syriërs die zijn aangekomen in het kader van "reddingsoperaties", Afghanen die zijn aangekomen na evacuatieoperaties, en ook om andere dringende humanitaire, medische of professionele redenen, of humanitaire aanvragen van familieleden van personen (doorgaans vluchtelingen) die in België verblijven.

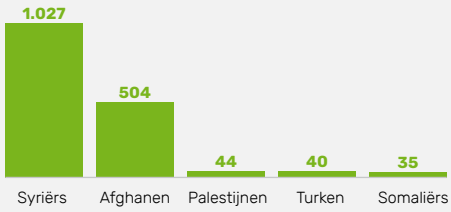
Positieve en negatieve beslissingen inzake humanitaire visa

In 2021 werden er 2.102 visa toegekend om humanitaire redenen, een aantal dat in de buurt ligt van de cijfers uit 2017 en 2018, twee "niet-COVID"-jaren.

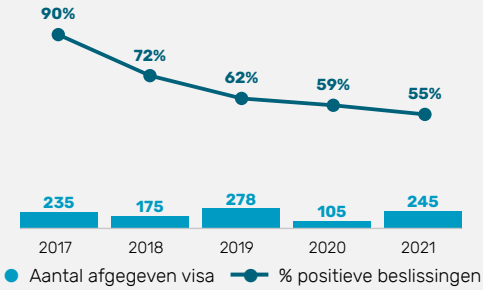
De meeste humanitaire visa worden toegekend voor een lang verblijf (ongeveer 4 op de 5 visa).

Humanitaire visa lang verblijf

Humanitaire visa kort verblijf

Totaal aantal visa (C en D) toegekend om humanitaire redenen

Humanitaire visa lang verblijf:

- Sinds maart 2017 krijgen personen die in België zijn aangekomen in het kader van een hervestiging een humanitair visum lang verblijf. De figuur links toont de toegekende humanitaire visa lang verblijf en het aantal hervestigde vluchtelingen. Aangezien het om twee verschillende databanken gaat, staan de cijfers naast elkaar om een grootteorde aan te geven. Wat de registratie binnen deze twee gegevensbronnen betreft, is het mogelijk dat sommige personen zich op het snijpunt van twee jaren bevinden (bijvoorbeeld een visum dat eind 2020 is afgegeven en een hervestiging begin 2021).
- In 2019 en 2020 is er een sterke daling van het aantal toegekende humanitaire visa lang verblijf. Tijdens deze "COVID"-jaren is ook het aantal hervestigde vluchtelingen fel gedaald.
- Ook het aandeel positieve beslissingen is tussen 2017 en 2020 gedaald maar het neemt in 2021 opnieuw toe. Een van de redenen daarvoor is met name dat in het kader van hervestigingen of humanitaire reddingsoperaties visa automatisch worden toegekend.
- In 2021 ging meer dan de helft van de humanitaire visa lang verblijf naar Syriërs. Velen onder hen zijn hier via hervestiging aangekomen (908 van de 964 hervestigde vluchtelingen in 2021 zijn Syriërs). Het aandeel toegekende visa voor deze nationaliteit bedraagt 94%.
- In 2021 werd iets meer dan een kwart van de humanitaire visa lang verblijf toegekend aan Afghanen. Vanaf augustus werd een groot aantal Afghanen geëvacueerd en kregen zij humanitaire visa om naar België te komen. Voor deze nationaliteit is het aandeel toegekende visa lager dan voor Syriërs: 67% van de voor Afghanen genomen beslissingen was positief.

Humanitaire visa kort verblijf:

- Elk jaar worden er tussen de 100 en de 300 visa kort verblijf toegekend om humanitaire redenen.
- Het aandeel positieve beslissingen is sinds 2017 constant gedaald, van 90% in 2017 naar 55% in 2021.
- In 2021 waren de voornaamste nationaliteiten Congolezen (42%), Afghanen (18%) en Marokkanen (5%).

Bron: FOD Buitenlandse Zaken en Fedasil (voor hervestigde vluchtelingen)

Harde grenzen in het oosten: de Wit-Russische crisis

In 2021 werd het nieuws beheerst door de problemen aan de grens tussen Litouwen, Polen en Letland en Wit-Rusland. In deze analyse zal Myria kort enkele ontwikkelingen aan de Europese buitengrenzen toelichten, met een duidelijke focus op de Oost-Europese grens en het beginsel van *non-refoulement*.

Het beginsel van non-refoulement onder druk in het oosten?

In juli 2021 brak een geopolitieke crisis uit aan de Wit-Russische grens. Het Wit-Russische regime versoepelde het visa-regime voor bepaalde landen en organiseerde voor hun burgers een gemakkelijke toegang tot de EU. Het doel was om de EU onder druk te zetten. Duizenden derdelanders, voornamelijk Irakezen, Afghanen en Syriërs, kwamen dan ook naar Wit-Rusland, waarna zij geholpen werden om de oostelijke EU-grens over te steken. Daarop introduceerden Polen, Litouwen en Letland opnieuw 'harde' grenzen. Harde grenzen, niet alleen in de fysieke zin[10], maar ook in de figuurlijke zin[11]. De aanpak van de drie landen leidde namelijk tot controverses[12] en de amendementen van de asielwetten die werden aangenomen, na een afkondiging van een noodtoestand, waren in strijd met de internationaalrechtelijke en EU-rechtelijke principes waarop het Europese asielsysteem gestoeld is.

Een dergelijk beleid doet afbreuk aan het fundamentele principe van *non-refoulement*. Dat principe is absoluut; elke inbreuk daarop vormt dus een ernstige schending van het mensenrechtenkader.

Uit de interpretatie van het HvJ van artikel 6 van de procedurerichtlijn[13] volgt dat derdelanders altijd een verzoek om internationale bescherming moeten kunnen doen, ongeacht of ze overeenkomstig de Schengengrenscode de grens overschreden hebben.[14] Daarnaast is het ook vaste rechtspraak dat een beroep tegen een terugkeerbesluit, waarbij een kans op *refoulement* bestaat, van rechtswege schorsende werking heeft.[15] De afwezigheid van een schorsende werking kan namelijk leiden tot '*pushback*'-praktijken, iets waarvoor Polen en Litouwen in het verleden al veroordeeld werden door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM), specifiek in verband met '*pushback*'-praktijken naar Wit-Rusland.[16]

Deze rechtspraak botst verder duidelijk met de amendementen die in Polen, Litouwen en Letland werden ingevoerd. De nationale autoriteiten mochten namelijk, onder bepaalde voorwaarden, verzoeken tot internationale bescherming niet in acht nemen als ze werden gedaan door een persoon die tegengehouden werd na het overschrijden van de grens buiten een officieel grenspunt. Daarnaast kregen de Poolse veiligheidsdiensten de toestemming om elke persoon die de grens overstak buiten een officieel en open grenspunt een bevel te geven het grondgebied te verlaten, zonder dat een beroep tegen deze beslissing nog automatisch opschortende werking had.

Los van de wijzigingen in de regelgeving werd ook in de praktijk het principe van *non-refoulement* geschonden. Officiële cijfers wijzen uit dat er tussen oktober en december 2021 in Polen 28.104 mensen 'verhinderd' werden de grens over te steken, in Letland waren dat er 4.475 (tussen 10 augustus 2021 en 9 januari 2022) en in Litouwen 8.099 (tussen 3 augustus 2021 en 31 december 2021).[17] In het geval van Polen onderstreepte de Commissaris voor de Mensenrechten[18] dat '*pushback*'-praktijken al van voor de Wit-Russische crisis dateerden.

Naast de evoluties met betrekking tot de Wit-Russische grens, werd ook het beleid inzake harde grenzen van Hongarije nogmaals veroordeeld door het HvJ.[19] Het Hof oordeelde dat

---

10 Litouwen en Polen bouwen een 700 km lange grensmuur, terwijl Letland met eenzelfde idee speelde.

11 Het Letse order dat de noodtoestand uitriep (en zolang het order van kracht was), gaf de autoriteiten de mogelijkheid om verzoeken tot internationale bescherming te weigeren, wanneer die waren ingediend door mensen die trachtten en/of erin slaagden buiten de officiële grenspunten de grens over te steken. Daarbij konden ze "alle middelen te hunner beschikking" aanwenden.

12 Artsen Zonder Grenzen, "MSF leaves Polish border after being blocked assisting migrants and refugees", 6 januari 2022 en Committee against Torture, Concluding observations on the fourth periodic report of Lithuania, 21 december 2021.

13 Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013.

14 HvJ 17 december 2020, C-808/18, 17 december 2020, *Europese Commissie t. Hongarije*, par. 98 en 127.

15 HvJ 30 september 2020, C-233/19, *B. t. Centre public d'action sociale de Liège*, par. 46 en 56.

16 EHRM 23 juli 2020, nr. 40503/17, 42902/17 en 43643/17, *M.K. t. Polen*, en EHRM 11 december 2018, nr. 59793/17, *M.A. en anderen t. Litouwen*.

17 FRA, Migration: Key fundamental rights concerns: Quarterly Bulletin, 1.10.2021-31.12.2021, p. 10.

18 Third party intervention by the Council of Europe Commissioner for Human Rights, R.A. and others v. Poland (nr. 42120/21), par. 17.

19 HvJ 16 november 2021, C-821/19, *Commissie t. Hongarije*.

Hongarije zijn verplichtingen onder de Verdragen niet was nagekomen nadat het de 'Stop Soros'-wet had aangenomen.[20]

Europese reacties op de geopolitieke crisis

In de context van de grenscrisis met Wit-Rusland ontving het EHRM tussen 20 augustus 2021 en 18 februari 2022 69 verzoeken tot voorlopige maatregelen[21] van 270 verzoekers. Het EHRM nam voorlopige maatregelen in 65 zaken, waarbij er onder meer gevraagd werd de aanvragers voedsel, water, kleding, adequate medische zorg en, indien mogelijk, tijdelijk onderdak te bieden[22]. In andere zaken werd er gevraagd om de aanvragers niet terug te sturen naar Wit-Rusland[23].

Om de crisis te bezweren, stelde de EU voorlopige maatregelen voor ten gunste van Letland, Litouwen en Polen[24] en een verordening om de 'instrumentalisering' op het gebied van asiel en migratie aan te pakken.[25] Beide instrumenten waren op het moment van schrijven nog niet aangenomen.

De maatregelen die op EU-niveau voorgesteld werden leggen aan de **migranten** de negatieve gevolgen van de crisis op, in de vorm van verminderde procedurele garanties. Toch erkent de EU in haar definitie van 'instrumentalisering', dat dit fenomeen voortvloeit uit de wil van andere **staten** om migratie te gebruiken als drukmiddel. Het valt dan ook te betreuren dat de migranten tweemaal worden gestraft: door de crisis én door verminderde procedurele garanties.

---

20 Euronews, 17 november 2021, *Hungary move to criminalise support of asylum seekers infringes EU law*.

21 Verzoeken tot voorlopige maatregelen worden voor het Hof gedaan om verzoekers te beschermen tegen ernstige en onomkeerbare schade.

22 Persbericht Griffier van het EHRM, Court indicates interim measures in respect of Iraqi and Afghan nationals at Belarusian border with Latvia and Poland, ECHR 244 (2021), 25 augustus 2021.

23 Persbericht Griffier van het EHRM, Court indicates interim measure in respect of Afghan nationals at the Lithuanian Belarusian border, ECHR 265 (2021), 8 september 2021.

24 Voorstel voor een Besluit van de Raad betreffende voorlopige noodmaatregelen ten gunste van Letland, Litouwen en Polen, 1 december 2021, COM(2021) 752 *final*. Voor een overzicht van andere maatregelen: Europese Commissie en Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, gezamenlijke mededeling aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Respons op door staten georganiseerde instrumentalisering van migranten aan de buitengrenzen van de EU, 23 november 2021, JOIN(2021) 32 *final*.

25 Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de aanpak van instrumentalisering op het gebied van asiel en migratie, 14 december 2021, COM(2021) 890 *final*.